

Suttner, Cristoph, Ernst, *Relația alternantă dintre Bisericile Răsăritului și Apusului de-a lungul istoriei bisericești*, Editura Ars Longa, Iași, 1998, 158 p.

Profesorul Cristoph Suttner este un foarte cunoscut autor atât în țări ortodoxe cât și catolice și, de asemenea, un foarte bun cunoscător al istoriei bisericii remarcându-se prin publicarea unor studii și volume de mare importanță pentru istoriografie. Activitatea didactică a domniei sale se desfășoară în mai multe țări a căror universități prestigioase au plăcerea de-al avea pe dânsul ca profesor. Trebuie să mai amintim că autorul nostru este membru în Comisia de Dialog Ortodoxo – Catolică în cadrul căreia desfășoară, de câteva decenii, o activitate consistentă contribuind în mod vizibil la ameliorarea relațiilor dintre cele două Biserici surori.

Volumul de față, care ne reține atenția, a apărut pentru prima dată în Germania în anul 1996 fiind tradus, în 1998, în limba română de către Mihai Săsăujan. Autorul își începe demersul prin a explica unele noțiuni care există și sunt folosite în cadrul dialogului dintre biserici. Astfel, aflăm ce înseamnă “comuniune deplină” sau “comuniune nedeplină”, ce este o schismă sau ce reprezintă în dreptul bisericesc o “comunitate bisericească”. Cartea nu este totuși un demers exclusiv de natură istorică care se pretinde a respecta o oarecare rigoare științifică, autorul trecând rapid peste unele problematici dar reținând doar ceea ce îl interesează din perspectiva dreptului bisericesc și a traseului sinuos pe care acesta l-a parcurs de-a lungul istoriei. Astfel, cartea începe cu prezentarea primelor Concilii ecumenice, comune deci pentru ambele biserici, și continuă cu relevarea distanțării care a survenit, din cauza unor probleme nereligioase, între cele două centre religioase: Roma care era “scaun petrin” și Constantinopol care era atunci un centru politic. Odată cu mutarea capitalei la Constantinopol acesta a evoluat diferit față de Roma din multe puncte de vedere fapt ce a generat mai multe schisme în Biserica universală (catolică).

Un moment important al cărții îl reprezintă explicarea evenimentelor din 1054 chestiune care a fost, nu de puține ori, eronat tratată de către istorie, dar și repercusiunile pe care le-au avut cruciadele asupra Locurilor Sfinte. Totodată, sunt analizate și principiile care au stat la baza Conciliilor de la Florența și de la Trento.

Ajungând la secolul al XVIII – lea autorul pune în evidență adevărata schismă care a fost cauza unei adevărate despărțiri dintre biserici și care a constat, de fapt, în acea întrerupere a comunității sacramentale (comunicatio in sacris) fapt ce persistă chiar până astăzi. Aceasta este marea schismă care s-a produs între Răsărit și Apus când cele două biserici

(catolică și ortodoxă) au început să nu-și mai recunoască reciproc propria realitate sacramentală considerând că fiecare în parte, doar singură, poate oferi mântuirea. Așa numita schismă din 1054 nu avea conotații profunde de nici un fel de natură ci a fost mai mult o răfuială între persoane decât între instituții ecleziastice. O simplă dovadă este aceea că, și după acest moment, ambele biserici și-au continuat în aceleași mod viața ca și înainte de 1054.

Oricum, Conciliul Vatican II își propunea să rezolve, cel puțin la nivel general, aceste probleme, autorul menționând decretul referitoare la bisericile răsăritene: “Lumen gentium” și “Unitatis redintegratio” care își propun să reconsidere întreaga problematică legată de Bisericile orientale.

Cartea se încheie cu două anexe, prima reprezentând declarațiile comune ale Papei Paul al VI – lea și a patriarhului Athenagoras privind ridicarea sentințelor de excomunicare de la 1054. A doua anexă este de fapt un comentariu, poate prea subiectiv, al icoanei care-I reprezintă pe apostolii Petru și Andrei și care se află, actualmente, la Secretariatul roman pentru unitatea creștinilor.

Activitatea profesorului și preotului Suttner este una remarcabilă mai ales în cadrul Comisiei de dialog unde partea catolică s-a dovedit a fi deosebit de binevoitoare așa cum reiese de fapt din documentele elaborate cu ocazia diferitelor sesiuni. Cert este că partea ortodoxă, în lipsa unei conduceri unitare și în virtutea autocefaliilor au determinat, nu de puține ori, nașterea unor controverse care au obstacolat aprobarea unor documente acestea fiind anterior votate chiar de către ortodocși.

Demersul autorului începe, de fapt, cu perioada de naștere a creștinismului și se încheie cu principiile Conciliului Vatican II, o perioadă aparent imposibil de parcurs doar de către un singur autor în doar 158 de pagini dar acesta vede întreaga problematică atât din perspectivă istorică cât și teologică. Domnia sa nu se “adâncește” în date istorice poate insignifiante și nici în concepții sau curente teologice ci se situează conceptual la granița dintre istorie și teologie, mai precis acolo unde acestea două se întrepătrund. Acest mod de elaborare și de concepție teologico – istorică fac binevenit efortul autorului care se integrează perfect în contextul istoriografic prezent din care au cam lipsit asemenea abordări istorice.

Corina MAGHEAR